

dat berust in het Arenberg-archief te Heverlee. Het is een rapport dat in opdracht van Karel van Croy, hertog van Aarschot, werd opgetekend door zijn schatmeester-generaal Adrien Carpentier en de auditeur van de Rekenkamer Charles Millet. Het behelst de beschrijving van de toestand op godsdienstig, sociaal, cultureel en economisch gebied van de dorpen en gehuchten van het land van Aarschot na de rampzalige periode van godsdienstige en militaire troebelen van 1578 en de volgende jaren. Het rapport werd geschreven in het Frans waarvan hier een vertaling gegeven wordt voor de dorpen Langdorp, Messelbroek en Testelt. Men vindt er de telling van de weerbare mannen en het aantal van de bewoonde huizen, de toestand van de kerkgebouwen, de beschrijving van de geestelijke en wereldlijke verenigingen, de huurverplichtingen van de eigendommen enz. Interessant is de lange lijst van de invoerprodukten waarvoor tol moest betaald worden aan de grens van het hertogdom nabij de abdij van Averbode. Deze abdij bezat het begetingsrecht over de parochie Messelbroek en Testelt, zo is deze uitgave nuttig voor de geschiedenis ervan. We vinden ten andere op blz. 113 een summiere beschrijving en op blz. 128 een afbeelding van die abdij volgens een tekening van ca 1597 (Heverlee, Arenbergarchief, F. 281, fol. 75). Op 't einde wordt een overzicht gegeven van de munten en maten gebruikt in het rapport. Een index van de geciteerde persoonsnamen en plaatsen zou veel bijgedragen hebben tot de bruikbaarheid ervan. Maar gezien financiële en andere redenen een wetenschappelijke uitgave en vertaling van de tekst niet mogelijk maakte, zal daarin de reden van dit ontbreken moeten gezocht worden.

G. SLECHTEN O. Praem.

J.J.M.S. ADAMS, *Nunhem, een oude Servaasparochie*. 1978. 131 bl. — Te bekomen bij Nunhem-Zaden. B.V., Haelen (Nederland).

In de provincie Limburg, bisdom Roermond (Nederland) ligt een niet al te grote parochie, Nunhem genaamd. Nieuw van oprichting is ze bepaald niet. Ze bestond reeds in de Middeleeuwen. Een klooster van monialen onzer Orde, Keizerbos, had rechten op inkomsten van de parochie. De heer Adams heeft zich aan de bestudering gezet van de geschiedenis der parochie. Hij deed het met ijver en volharding. Opzoekingen in verschillende archiefdepots kwamen er bij te pas; in het bijzonder het abdijsarchief van Averbode. Een fijn afgewerkte studie werd het. We gaan hier niet alles, zij het oppervlakkig, aangeven wat hier geboden wordt, met talrijke notas gesierd. Zowel het ontstaan van de parochie als de namen van de pastoors ervan worden aangegeven; met hun, in zover het mogelijk was, karaktertrekken en hun pastorale bekommernissen; de tiend-rechten van de parochie. Volgt daarna nog een opstel over «Het Huys Nunhem». Een zorgvuldig opgemaakte

index der persoons- en plaatsnamen sluit het werk af. We zijn zo vrij te verhoppen dat de heer Adams zijn opzoekingen, vooral in verband met de geschiedenis van Keizerbos, hiermede niet zal beëindigd hebben.

J. B. VALVEKENS, O. Praem.

CL. TUDERTI, *La riforma Silvestrina alla luce dei Documenti monastici della Chiesa (1215-1248)*. *Bibliotheca Montisfani*. 4. Ed. Montisfani. Sacro Eremo di S. Silvestro in Montefano. I-60044 Fabriano (Ancona). 1977. 250 pp.

Congregatio monachorum Benedictinorum Silvestrinorum ortum habuit saeculo decimo tertio. Magnus promotor (aut fundator) fuit S. Silvester Guzzolini (1177-1267). Auctor huius libri, Tuderti apud Universitatem S. Thomae Romae, anno 1969, dissertationem de themate huius libri paravit in ordine ad doctoratum. Dissertationem illam deinde ex varia parte emendavit ac complevit. Et tandem edidit. Duas magnas partes continet: 1. Exponit conditiones sociales et ecclesiasticas in quibus reformatio Silvestrinorum fundata est.: 2. In parte altera exponuntur ratio vivendi ac instituta Silvestrinorum. Semper documenta, veros fontes historiae, prae oculis retinendo.

Versus initium saeculi decimi tertii vigor genuine monasticus non parum decrevit. Ita ut summi Pontifices, Innocentius III et potissimum Gregorius IX non raro publice locuti sint de vera reformatione inducenda in Ordine monachali. Exinde S. Silvester Guzzolini intense cogitare cepit de nova fundatione quadam peragenda, cuius scopus esset: «innestarsi nel vetusto tronco benedettino, quelle di conservare gli elementi essenziali della Regola, adattandoli alle esigenze del tempo; ...la costituzione, dato al suo Ordine, dovrebbe contenere i nuovi elementi istituzionali, ispirandosi ai motivi di riforma proposti dai Papi» (p. 84).

Altera pars libri ipsum Ordinem «novum» prae oculis habet. Exponitur vitae decursus S. Fundatoris. Quamvis «Vita» antiqua S. Silvestri non ex omni parte fidem stricte historicam mereatur, plura elementa fide historica digna continet. Iuxta hunc fontem, cui adiunguntur plura elementa historica quaesita et inventa in aliis documentis manuscriptis et editis, obiective describitur origo Ordinis simul ac fundameta iuridica iuxta quae fundatio illa locum habuerit. Quod vero Praemonstratenses speciali modo attinet, apparet in primis Constitutionibus Silvestrinorum explicite nonnullas ordinationes Statutorum Praemonstratensium medii saeculi decimi tertii, 1236-1258, ad verbum usque desumi. Ita ut revera quaestio poni possit qua via Statuta illa Praemonstratensia apud Silvestrinos talem notitiam ac influxum habere potuerint. Quaestio haec quidem tangitur in praesenti libro; sed solutionem positivam non obtinet.

Haec dicta sufficiant ad hoc ut pateat CL. Tuderti hac sua inquisitione iuridico-historica vere illustrasse ortum ac originem